

Anonimizēta redakcija

Tulkojums

C-741/21 – 1

Lieta C-741/21

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2021. gada 1. decembris

Iesniedzējtiesa:

Landgericht Saarbrücken (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 22. novembris

Prasītājs:

GP

Atbildētāja:

juris GmbH

[..]

LANDGERICHT SAARBRÜCKEN [ZÄRBRIKENES APGABALTIESAS]

5. civillietu palātas

LĒMUMS

lietā

GP, [..] Dīsburga [*Duisburg*],

prasītājs

[..]

pret

juris GmbH Juristisches Informationssystem für die Bundesrepublik Deutschland
[..] Zārbrikene [Saarbrücken],

atbildētāja,

[..]

Landgericht Saarbrücken 5. civillietu palāta

[..] [*omissis*: iztiesāšanas sastāvs]

nolēma:

I.

Saskaņā ar LESD 267. pantu Eiropas Savienības Tiesai uzdot šādus jautājumus par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula, turpmāk tekstā – “VDAR”) VIII nodaļu, it īpaši 82. pantu:

- 1) Vai VDAR 82. panta 1. punktā ietvertais nemateriālā kaitējuma jēdziens, ņemot vērā VDAR 85. apsvērumu un 146. apsvēruma trešo teikumu, ir jāsaprot tādējādi, ka tas attiecas uz jebkādu aizsargātā tiesiskā stāvokļa aizskārumu neatkarīgi no citām tā sekām un to būtiskuma?
- 2) Vai atbildība par kompensāciju saskaņā ar VDAR 82. panta 3. punktu tiek izslēgta tādējādi, ka pārkāpums konkrētajā gadījumā ir saistīts ar VDAR 29. panta izpratnē pakļautībā esošas personas cilvēcisku kļūdu?
- 3) Vai, nosakot kompensāciju par nodarīto nemateriālo kaitējumu, ir atļauts vai ir prasīts vadīties pēc VDAR 83. pantā, it īpaši VDAR 83. panta 2. un 5. punktā, minētajiem [naudas soda] noteikšanas kritērijiem?
- 4) Vai kompensācija ir jānosaka par katru atsevišķo pārkāpumu, vai arī par vairākiem, vismaz vairākiem līdzīgiem pārkāpumiem tiek piemērots sods, nosakot kopēju kompensāciju, kas tiek aprēķināta nevis saskaitot atsevišķās summas, bet gan balstoties uz visaptverošu vērtējumu?

II.

[..] [*omissis*: tiesvedības apturēšana līdz brīdim, kad Eiropas Savienības Tiesa pasludinās prejudiciālu nolēmumu]

Pamatojums

2

Anonimizēta redakcija

A. Pamatlietas priekšmets

- 1 Prasītājs, kas Vācijā praktizē kā advokāts pašnodarbinātas personas statusā, bija klients atbildētājam, kura pārvalda juridisko datu bāzi. Pēc tam, kad atbildētāja, atbildot uz prasītāja lūgumu sniegt informāciju, bija paziņojusi, ka prasītāja dati tiek izmantoti arī tiešajā tirgvedībā, prasītājs ar 2018. gada 6. novembra vēstuli atsauca atbildētājam sniegto piekrišanu, izmantojot elektronisko pastu un/vai telefonu, informēt viņu par informācijas meklēšanas pakalpojumiem, saturu un pasākumiem, kā arī visas citas iespējamās piekrišanas. Viņš arī iebilda pret jebkādu viņa personas datu apstrādi reklāmas nolūkos (izņemot apstrādi, kas ir vajadzīga, lai nosūtītu jaunumu biļetenus [...] [jaunumu biļetenu nosaukumi], kurus viņš vēlas saņemt arī turpmāk).
- 2 2019. gada janvārī prasītājs pa pastu uz biroja adresi, bet personīgi viņam adresētas, saņēma divas atbildētājas reklāmas vēstules, attiecīgi datētas ar 2019. gada 18. janvāri. Atbildot uz šo, prasītājs ar 2019. gada 18. aprīļa vēstuli, atkārtoti pievienojot savu 2018. gada 6. novembra iebildumu saņemt reklāmu, informēja atbildētāju, ka, sagatavojot reklāmas vēstules, ir nelikumīgi apstrādāti viņa dati un atsaucās uz tiesībām saņemt kompensāciju saskaņā ar VDAR 82. panta 1. punktu. 2019. gada 3. maijā atbildētāja prasītājam nosūtīja vēl vienu reklāmas vēstuli, pēc kā prasītājs ar 2019. gada 15. maija vēstuli, kas atbildētājam tika izsniegta ar tiesu izpildītāja starpniecību, vēlreiz paziņoja par savu iebildumu.
- 3 Katrā no iepriekš minētajām reklāmas vēstulēm bija nodrukāta atbildētājas par “personīgo izmēģinājuma kodu” nodēvēta individuāla desmit rakstzīmju secība kopā ar uzaicinājumu adresātam ievadīt šo kodu norādītajā atbildētājas tīmekļvietnē. 2019. gada 7. jūnijā prasītājs lūdza notāru atvērt 2019. gada 3. maija reklāmas vēstulē norādīto tīmekļvietni un ievadīt personīgo izmēģinājuma kodu, kā rezultātā parādījās atbildētājas produktu tiešsaistes pasūtījuma veidlapa ar informāciju par prasītāja personu.
- 4 Prasītājs uzskata, ka atbildētāja ir nelikumīgi apstrādājusi viņa personas datus un ir pārkāpusi viņa pamattiesības, kas izriet no Pamattiesību hartas 8. panta tādējādi, ka viņš ir zaudējis kontroli pār saviem personas datiem. Tādēļ saskaņā ar VDAR 82. panta 1. punktu atbildētājam ir pienākums viņam izmaksāt gan kompensāciju par nodarīto materiālo kaitējumu (tiesu izpildītāja un notāra izmaksas), gan kompensāciju par nodarīto nemateriālo kaitējumu, bez nepieciešamības šajā ziņā izpildīt papildu nosacījumus (tiesību aizskāruma sekas vai būtiskums).
- 5 Atbildētāja noliedz savu atbildību, norādot, ka tā ir ieviesusi iebildumus saņemt reklāmu apstrādes procesu un ka šī iebilduma novēlota ņemšana vērā ir balstījies uz to, ka atsevišķs darbinieks ir rīkojies pretēji norādījumiem, vai ka iebildumu, pēc tam, kad vēstules jau bija sagatavošanas procesā, varēja īstenot tikai ar nesamērīgi lielām pūlēm.

Atbildētāja uzskata, ka tikai VDAR 21. panta 3. punktā paredzētā pienākuma neizpilde nav uzskatāma par kaitējumu VDAR 82. panta 1. punkta izpratnē.

B. Atbilstošās tiesību normas

I. Savienības tiesības

Regula 2016/679 – Vispārīgā datu aizsardzības regula (VDAR)

6 82. pants. Tiesības uz kompensāciju un atbildība

1. Jebkurai personai, kurai šīs regulas pārkāpuma rezultātā ir nodarīts materiāls vai nemateriāls kaitējums, ir tiesības no pārziņa vai apstrādātāja saņemt kompensāciju par tai nodarīto kaitējumu.

2. Jebkurš apstrādē iesaistītais pārzinis ir atbildīgs par kaitējumu, kas nodarīts ar apstrādi, kura pārkāpj šo regulu. Apstrādātājs ir atbildīgs par kaitējumu, kas nodarīts ar apstrādi, tikai tad, ja tas nav izpildījis šajā regulā paredzētos pienākumus, kas konkrēti adresēti apstrādātājam, vai ja tas ir rīkojies neatbilstīgi vai pretēji pārziņa likumīgiem norādījumiem.

3. Pārzini vai apstrādātāju atbrīvo no atbildības saskaņā ar 2. punktu, ja tas pierāda, ka nekādā veidā nav atbildīgs par notikumu, ar ko nodarīts attiecīgais kaitējums.

[..]

7 83. pants. Vispārīgi nosacījumi par administratīvo naudas sodu piemērošanu

[..]

2. Administratīvie naudas sodi atkarībā no katras konkrētās lietas apstākļiem tiek piemēroti, papildinot 58. panta 2. punkta a)–h) apakšpunktā un j) apakšpunktā minētos pasākumus vai šo pasākumu vietā. Lemjot par to, vai piemērot administratīvo naudas sodu, un pieņemot lēmumu par administratīvā naudas soda apmēru, katrā konkrētā gadījumā pienācīgi ņem vērā šādus elementus:

a) pārkāpuma būtību, smagumu un ilgumu, ņemot vērā attiecīgo datu apstrādes veidu, apmēru vai nolūku, kā arī ietekmēto datu subjektu skaitu un tiem nodarītā kaitējuma apmēru;

b) to, vai pārkāpums izdarīts tīši vai neuzmanības dēļ;

c) jebkādu pārziņa vai apstrādātāja rīcību, lai mazinātu kaitējumu, kas nodarīts datu subjektiem;

d) pārziņa vai apstrādātāja atbildības līmeni, ņemot vērā tehniskos un organizatoriskos pasākumus, ko tie īsteno saskaņā ar 25. un 32. pantu;

e) jebkādas attiecīgus pārziņa vai apstrādātāja iepriekšējus pārkāpumus;

f) sadarbības pakāpi ar uzraudzības iestādi, lai atlīdzinātu pārkāpumu un mazinātu tā iespējamās nelabvēlīgās sekas;

g) to, kādu kategoriju personas datus ietekmējis pārkāpums;

h) veidu, kādā par pārkāpumu uzzināja uzraudzības iestāde, jo īpaši to, vai pārzinis vai apstrādātājs ir ziņojis par pārkāpumu, un šādā gadījumā – kādā apjomā;

i) ja 58. panta 2. punktā minētie pasākumi iepriekš par šo pašu priekšmetu jau ir tikuši vērsti pret attiecīgo pārzini vai apstrādātāju, kā minētie pasākumi ir tikuši pildīti;

j) apstiprināto rīcības kodeksu ievērošanu saskaņā ar 40. pantu vai apstiprināto sertifikācijas mehānismu ievērošanu saskaņā ar 42. pantu; un

k) jebkādu citu pastiprinošu vai mīkstinošu apstākli, kas piemērojams lietas apstākļiem, piemēram, no pārkāpuma tieši vai netieši gūti finansiālie labumi vai novērsti zaudējumi.

3. Ja pārzinis vai apstrādātājs tīši vai aiz neuzmanības attiecībā uz to pašu vai saistītu apstrādes darbību pārkāpj vairākus šīs regulas noteikumus, kopējais administratīvā naudas soda apmērs nepārsniedz summu, kas paredzēta par vissmagāko pārkāpumu.

[..]

5. Administratīvus naudas sodus apmērā līdz 20 000 000 EUR vai, uzņēmuma gadījumā, līdz 4 % no tā kopējā visā pasaulē iepriekšējā finanšu gadā gūtā gada apgrozījuma atkarībā no tā, kuras summas apmērs ir lielāks, saskaņā ar 2. punktu piemēro par šādu noteikumu pārkāpumiem:

a) apstrādes pamatprincipi, tostarp nosacījumi par piekrišanu, ievērojot 5., 6., 7. un 9. pantu;

b) datu subjekta tiesības saskaņā ar 12.–22. pantu;

[..]

8 85. apsvērumš

Ja uz personas datu aizsardzības pārkāpumu nereaģē pienācīgi un savlaicīgi, tas fiziskām personām var izraisīt tādu fizisku, materiālu vai nemateriālu kaitējumu kā, piemēram, iespējas kontrolēt savus personas datus zaudēšana vai to tiesību ierobežošana, diskriminācija, identitātes zādzība vai viltošana, finansiāli zaudējumi, neatļauta pseidonimizācijas atcelšana, kaitējums reputācijai, ar dienesta noslēpumu aizsargātu personas datu konfidencialitātes zaudēšana vai jebkāda cita attiecīgajai fiziskajai personai īpaši nelabvēlīga ekonomiskā vai sociālā situācija. [..]

9 146. apsvērumš

Pārzinim vai apstrādātājam būtu jākompensē jebkurš kaitējums, kurš personai var būt nodarīts tādas apstrādes rezultātā, kura pārkāpj šo regulu. Pārzinis vai apstrādātājs būtu jāatbrīvo no atbildības, ja tas pierāda, ka nekādā veidā nav atbildīgs par kaitējumu. Kaitējuma jēdziens būtu plaši jāinterpretē, ņemot vērā Tiesas judikatūru, tādā veidā, kas pilnībā atbilst šīs regulas mērķiem. Tas neskar prasības par kaitējumu, kas izriet no citu Savienības vai dalībvalsts tiesību pārkāpumiem. [..]

Datu subjektiem būtu jāsaņem pilnīga un iedarbīga kompensācija par tiem nodarīto kaitējumu. [..]

II. Vācijas tiesības

Bürgerliches Gesetzbuch [Vācijas Civilkodekss] (turpmāk tekstā – “BGB”)

10 823. pants. Pienākums atlīdzināt kaitējumu

1. Ikvienam, kurš ar nodomu vai neuzmanības dēļ prettiesiski aizskar citas personas dzīvību, fizisko neaizskaramību, veselību, brīvību, īpašumu vai citas tiesības, ir pienākums šai personai atlīdzināt tā rezultātā nodarīto kaitējumu.

2. Tāds pats pienākums ir ikvienam, kas pārkāpj likumu, kura mērķis ir citas personas aizsardzība. Ja no attiecīgā likuma satura izriet, ka tā pārkāpums ir iespējams arī tad, kad neviens par to nav vainojams, šāds kaitējums ir atlīdzināms vienīgi tad, ja kāds par to ir vainojams.

11 253. pants. Nemateriāls kaitējums

1. Par kaitējumu, kas nav mantisks kaitējums, finansiālu atlīdzību var prasīt tikai likumā paredzētajos gadījumos.

2. Ja kompensācija ir izmaksājama miesas, veselības, brīvības vai seksuālās pašnoteikšanās aizskārums dēļ, taisnīgu finansiālu atlīdzību var prasīt arī par tādu kaitējumu, kas nav mantisks kaitējums.

C. Šaubas par interpretāciju**I. Pirmais prejudiciālais jautājums**

12 VDAR 82. panta 1. punktā kā prasījumu tiesību izvirzīšanas nosacījumi ir minēti regulas pārkāpums, materiāls vai nemateriāls kaitējums, kā arī cēloņsakarība starp pārkāpumu un kaitējumu.

Prasītājs savas prasījuma tiesības pamato tikai ar to, ka viņa dati ir apstrādāti, neņemot vērā viņa iebildumu; tādējādi ir pārkāptas viņa tiesības kontrolēt savus personas datus, kas ir garantētas Pamattiesību hartas 8. pantā un precizētas VDAR.

- 13 Šajā kontekstā vispirms rodas jautājums, vai VDAR pārkāpums vien var pamatot kaitējumu, negatīvi neietekmējot citus tiesiskos stāvokļus. Tā tas varētu būt gadījumā, ja ar pārkāpto VDAR tiesību normu attiecīgajai personai tiek piešķirtas subjektīvas tiesības. Tādējādi, ja regulas pārkāpums, piemēram, vienkārši 6. panta 1. punktā paredzētās datu apstrādes nelikumība vai 21. panta 3. punktā paredzētā iebilduma neievērošana, varētu sakrist ar kaitējuma rašanos, tad nebūtu nepieciešami turpmāki konstatējumi par to, vai ir skarts cits tiesiskais stāvoklis.
- 14 Turklāt ir jāprecizē, vai jebkāds aizsargātā tiesiskā stāvokļa aizskārums ir pietiekams, lai pamatotu tiesības uz kompensāciju.

Saskaņā ar Vācijas tiesībām vēl pirms VDAR stāšanās spēkā bija iespējams pieprasīt kompensāciju par nodarīto nemateriālo kaitējumu datu aizsardzības pārkāpumu dēļ. Tas tādēļ, ka datu aizsardzības pārkāpumi var būt vispārējo personisko tiesību pārkāpums, kas var pamatot tiesības uz atlīdzinājumu saskaņā ar *BGB* 823. panta 1. punktu, 253. pantu vai *ECPAK* 8. pantu. Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vispārējo personisko tiesību pārkāpums rada tiesības uz finansiālu atlīdzību tikai tad, ja runa ir par būtisku iejaukšanos, un šo aizskārums nevar apmierinoši kompensēt citādā veidā (*BGH* [Federālās Augstākās tiesas] spriedums, 2017. gada 14. novembris, VI ZR 534/15; *BGH* spriedums, 2013. gada 17. decembris, VI ZR 211/12); konstitucionālas dabas bažas šajā sakarā netiek novērotas (*BVerfG* [Federālās Konstitucionālās tiesas] lēmums, 2017. gada 2. aprīlis, 1 BvR 2194/15).

- 15 Šķiet apšaubāmi, vai līdzīgi ierobežojumi attiecas arī uz VDAR 82. panta 1. punktā noteiktajām tiesībām uz kompensāciju par nodarīto nemateriālo kaitējumu.

Ņemot vērā 146. apsvēruma trešo un sesto teikumu, varētu uzskatīt, ka kaitējuma jēdziens VDAR 82. panta 1. punkta izpratnē ir jāinterpretē plaši, vēl jo vairāk tāpēc, ka 85. apsvērumā kontroles zaudēšana pār personas datiem ir skaidri minēta kā kaitējums.

Tomēr 85. apsvērumā nozīme tiek piešķirta “īpaši nelabvēlīg[ai] ekonomisk[ai] vai sociāl[ai] situācij[ai]”, kas varētu norādīt uz to, ka katrā ziņā nebūtisks kaitējums būtu jāizslēdz no kompensācijas.

II. Otrais prejudiciālais jautājums

- 16 Saskaņā ar VDAR 82. panta 1. punkta formulējumu tiesības uz kompensāciju nav saistītas ar pārziņa vai apstrādātāja vainu, līdz ar to varētu uzskatīt, ka vaina tiek prezumēta, tostarp arī ņemot vērā VDAR 82. panta 3. punktu, saskaņā ar kuru

pārzini vai apstrādātāju atbrīvo no atbildības, ja tas pierāda, ka nekādā veidā nav atbildīgs par notikumu, ar ko nodarīts attiecīgais kaitējums.

- 17 No tiesību normas neizriet, kādām konkrēti prasībām šim pierādījumam ir jāatbilst, it īpaši paliek atklāts, vai “atbildīgs” ir jāsaprot kā tāds, kas rīkojies ar nodomu vai aiz neuzmanības, un kāda nozīme ir formulējumam “nekādā veidā”.
- 18 Šajā kontekstā nozīmīgs kļūst jautājums, vai pārziņa atbildība zūd jau tādējādi, ka tas atsaucas uz darbinieka kļūmi, šajā gadījumā iebilduma saņemot reklāmu neregistrēšanu sistēmā pretēji skaidri izteiktiem norādījumiem. Tomēr šāda VDAR 82. panta 3. punkta interpretācija varētu ievērojami ierobežot VDAR 82. panta 1. punktā paredzētās tiesības, ja pārzinis varētu izvairīties no savas atbildības, vispārīgi atsaucoties uz darbinieka neatbilstīgo rīcību. Kritēriju “nekādā veidā” varētu saprast kā korekciju šajā ziņā, taču tas neļauj noskaidrot, kādas prasības šajā sakarā ir jāizpilda.

III. Trešais prejudiciālais jautājums

- 19 Šī jautājuma mērķis ir noskaidrot kritērijus, pēc kuriem var noteikt izmaksājamās kompensācijas apmēru, it īpaši, vai VDAR ir paredzēti vienoti kritēriji, vai arī kompensācijas apmērs ir atkarīgs no attiecīgajām valsts tiesību normām.
- 20 Lai gan, ka VDAR 83. pants tik tiešām attiecas uz naudas sodu uzlikšanu, tomēr tajā norādītie [naudas soda] noteikšanas kritēriji šķiet arī piemēroti un efektīvi, lai noteiktu finansiālu kompensāciju par nemateriālo kaitējumu. Turklāt, šos kritērijus vienveidīgi piemērojot visās dalībvalstīs, tiktu ievērota prasība par efektīvu kompensāciju (146. apsvērumš). Tādējādi prejudiciālajam jautājumam ir īpaša nozīme, jo VDAR 83. panta 5. punktā attiecībā uz noteiktiem (tostarp VDAR 6. un 21. pantā paredzētiem) pārkāpumiem naudas soda noteikšanas pamatu uzņēmuma gadījumā veido gada apgrozījums.

IV. Ceturtais prejudiciālais jautājums

- 21 Pamatlietā vairākas reizes ir notikusi datu apstrāde tiešās tirgvedības nolūkos, lai gan pirms tam vairākas reizes ir izteikti iebildumi pret apstrādi reklāmas vajadzībām.
- 22 Šajā kontekstā rodas jautājums, vai katrs atsevišķais VDAR pārkāpums ir jāizskata un par to jānosaka atsevišķs sods, vai arī, vismaz par vairākiem līdzīgiem pārkāpumiem, ir jānosaka kopēja kompensācija. To papildina jautājums, vai, lai noteiktu kopējo kompensāciju, ir jānosaka atsevišķās summas par katru pārkāpumu, kuras pēc tam, taču nesaskaitot atsevišķās summas, tiek iekļautas kopējā summā, vai arī kopējā kompensācija ir jānosaka, balstoties uz visaptverošu vērtējumu.

V. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

- 23 Tiesības uz kompensāciju saskaņā ar VDAR 82. panta 1. punktu Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā līdz šim nav izsmeļoši izvērtētas, atsevišķie nosacījumi arī tieši neizriet no VDAR, it īpaši no VDAR nevar tieši izsecināt būtiskuma neesamības pazīmi, līdz ar to šķiet lietderīgi iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu iepriekš izklāstīto jautājumu precizēšanai (skat. *BVerfG* lēmumu, 2021. gada 14. janvāris, 1 BvR 2853/19).
- 24 Ar 2021. gada 15. aprīļa lēmumu [...] [*omissis*: dokumenta numurs] Austrijas *Oberster Gerichtshof* [Augstākā tiesa] Eiropas Savienības Tiesai jau ir iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par VDAR 82. pantu. Tas neliedz iesniegt šo lūgumu, vēl jo vairāk tāpēc, ka prejudiciālie jautājumi tikai daļēji attiecas uz vienu un to pašu tēmu.

[...] [*omissis*: paraksts]

DARBBA VERSIJA